

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LÒ VĂN HIỆP

**ĐÁNH GIÁ VIỆC THU HỒI ĐẤT, BỒI THƯỜNG, HỖ
TRỢ, TÁI ĐỊNH CƯ DỰ ÁN THỦY ĐIỆN TRUNG
THU TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN TỬA CHÙA,
TỈNH ĐIỆN BIÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ ĐẤT ĐAI

Thái Nguyên – Năm 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LÒ VĂN HIỆP

**ĐÁNH GIÁ VIỆC THU HỒI ĐẤT, BỒI THƯỜNG, HỖ
TRỢ, TÁI ĐỊNH CƯ DỰ ÁN THỦY ĐIỆN TRUNG
THU TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN TỬA CHÙA,
TỈNH ĐIỆN BIÊN**

Ngành: Quản lý đất đai

Mã số: 8850103

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ ĐẤT ĐAI

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Phan Đình Bình

Thái Nguyên – Năm 2020

LỜI CAM ĐOAN

Em xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng em. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kì công trình nào khác.

Em cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 20 tháng 10 năm 2020

Tác giả luận văn

Lò Văn Hiệp

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt quá trình học tập và thực hiện đề tài, bản thân đã nhận được sự giúp đỡ, những ý kiến đóng góp, chỉ bảo quý báu của các thầy giáo, cô giáo trong Phòng đào tạo, Khoa Quản lý tài nguyên, Đại học Nông lâm Thái Nguyên .

Để có được kết quả nghiên cứu này, ngoài sự cố gắng và nỗ lực của bản thân, em còn nhận được sự hướng dẫn chu đáo, tận tình của PGS.TS. Phan Đình Bình là người hướng dẫn trực tiếp em trong suốt thời gian nghiên cứu đề tài và viết luận văn.

Em cũng nhận được sự giúp đỡ, tạo điều kiện của phòng Tài nguyên và Môi Trường, Hội đồng bồi thường, hỗ trợ, tái định cư, các phòng ban và nhân dân các xã, huyện Tủa Chùa, các anh chị em và bạn bè đồng nghiệp, sự động viên và tạo mọi điều kiện của gia đình và người thân.

Với tấm lòng biết ơn, em xin chân thành cảm ơn mọi sự giúp đỡ quý báu đó!

Thái Nguyên, ngày 20 tháng 10 năm 2020

Tác giả luận văn

Lò Văn Hiệp

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài.	2
3. Ý nghĩa của đề tài.....	2
3.1. Ý nghĩa khoa học	2
3.2. Ý nghĩa thực tiễn	2
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1 Cơ sở lý luận của công tác thu hồi, bồi thường, hỗ trợ, tái định cư.....	4
1.1.1. Thu hồi đất	4
1.1.2. Bồi thường.....	6
1.1.3. Hỗ trợ	6
1.1.4. Tái định cư	7
1.2. Đặc điểm và những yếu tố tác động đến công tác thu hồi, bồi thường, hỗ trợ và tái định cư.....	7
1.2.1. Đặc điểm của quá trình thu hồi, bồi thường, hỗ trợ, tái định cư.....	7
1.2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến công tác thu hồi, bồi thường, hỗ trợ, tái định cư....	8
1.3. Cơ sở pháp lý	10
1.3.1. Những văn bản pháp quy của Nhà nước về chính sách thu hồi đất, bồi thường, hỗ trợ và tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất	10
1.3.2. Những văn bản pháp quy của tỉnh Điện Biên về chính sách bồi thường, hỗ trợ và tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất	11
1.4. Cơ sở thực tiễn	12
1.4.1. Chính sách thu hồi, bồi thường, giải phóng mặt bằng ở một số nước trên thế giới và ở Việt Nam.....	12

1.4.2. Thực trạng công tác thu hồi đất, bồi thường, hỗ trợ, tái định cư ở Việt Nam và tỉnh Điện Biên	14
1.4.3. Những ưu nhược điểm trong quá trình thực hiện bồi thường, hỗ trợ và tái định cư thời gian qua.....	20
CHƯƠNG 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP	
NGHIÊN CỨU.....	23
2.1. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	23
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu.....	23
2.1.2. Phạm vi nghiên cứu.....	23
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	23
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	24
2.3.1. Phương pháp thu thập tài liệu, số liệu thứ cấp.....	24
2.3.2. Phương pháp thu thập tài liệu, số liệu sơ cấp.....	24
2.3.3. Phương pháp so sánh.....	25
2.3.4. Phương pháp tổng hợp và phân tích số liệu, tài liệu	25
CHƯƠNG 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	26
3.1. Khái quát đặc điểm về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội của huyện Tủa Chùa, tỉnh Điện Biên	26
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	26
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	29
3.1.3. Đánh giá chung về điều kiện tự nhiên, kinh tế - xã hội	32
1.3.1. Thuận lợi	32
1.3.2. Khó khăn	32
3.1.4. Hiện trạng sử dụng đất huyện Tủa Chùa năm 2019.....	33
3.1.5. Khái quát về dự án thủy điện Trung Thu	38
3.2. Kết quả công tác bồi thường, giải phóng mặt bằng tại dự án nghiên cứu	38
3.2.1. Kết quả thu hồi diện tích đất	38
3.2.2. Kết quả bồi thường, hỗ trợ về đất	39
3.2.3. Bồi thường về tài sản gắn liền với đất	40
3.2.4. Chính sách hỗ trợ, tái định cư	40

3.2.5. Tổng hợp kinh phí phê duyệt giải phóng mặt bằng	41
3.3. Đánh giá tác động của việc thu hồi đất của dự án đến việc làm và đời sống của người dân.....	42
3.3.1. Tình hình lao động và việc làm của các hộ dân sau khi thực hiện dự án.....	42
3.3.2. Đánh giá chung về tình trạng cuộc sống hiện tại so với trước khi có dự án...	48
3.3.3. Tác động đến việc phát triển các công trình hạ tầng kỹ thuật, hạ tầng xã hội	49
3.3.4. Tác động đến mối quan hệ trong gia đình.....	50
3.4. Kết quả đạt được, những khó khăn, tồn tại và kinh nghiệm rút ra được nhằm giải quyết việc làm, nâng cao thu nhập và ổn định của người dân sau thu hồi đất...	51
3.4.1. Kết quả đạt được	51
3.4.2. Những khó khăn, tồn tại trong công tác giải phóng mặt bằng dự án xây dựng thủy điện Trung Thu.....	52
3.4.3. Đề xuất phương án nhằm giải quyết việc làm, nâng cao thu nhập và ổn định của người dân sau thu hồi đất.....	55
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	57
1. Kết luận	57
2. Kiến nghị	57
TÀI LIỆU THAM KHẢO	59

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Giải thích
UBND	Ủy ban nhân dân
GPMB	Giải phóng mặt bằng
TĐC	Tái định cư
GCNQSDĐ	Giấy chứng nhận quyền sử dụng đất
BDS	Bất động sản
KT-XH	Kinh tế - xã hội
TN & MT	Tài nguyên và Môi trường
THĐ	Thu hồi đất

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Hiện trạng sử dụng đất huyện Tủa Chùa năm 2019	33
Bảng 3.2. Bảng tổng hợp diện tích đất thu hồi xây dựng dự án thủy điện.....	39
Trung Thu, huyện Tủa Chùa	39
Bảng 3.3. Bảng giá đất cụ thể do UBND tỉnh Điện Biên quyết định để áp giá bồi thường, hỗ trợ khi Nhà nước thu hồi đất dự án xây dựng thủy điện Trung Thu huyện Tủa Chùa	40
Bảng 3.4. Hỗ trợ cho người dân có đất bị thu hồi về chuyển đổi nghề nghiệp và đào tạo việc làm đối với đất nông nghiệp	41
Bảng 3.5. Bảng tổng hợp kinh phí bồi thường giải phóng mặt bằng dự án	41
Bảng 3.6. Tình hình lao động và việc làm của các hộ dân bị không bị mất đất nhưng chịu ảnh hưởng của dự án xây dựng thủy điện Trung Thu	42
Bảng 3.7. Tình hình lao động và việc làm của các hộ dân mất <50% đất dự án xây dựng thủy điện Trung Thu	43
Bảng 3.8. Tình hình lao động và việc làm của các hộ dân mất từ 50%-70% đất dự án xây dựng thủy điện Trung Thu.....	44
Bảng 3.9. Tình hình lao động và việc làm của các hộ dân mất từ 70-100% đất dự án xây dựng thủy điện Trung Thu.....	45
Bảng 3.10. Tình hình lao động và việc làm của các hộ dân mất 100% đất dự án xây dựng thủy điện Trung Thu	46
Bảng 3.11. Tổng hợp tình hình lao động và việc làm của các hộ dân bị ảnh hưởng bởi dự án xây dựng thủy điện Trung Thu	47
Bảng 3.12. Đánh giá chung về tình trạng cuộc sống hiện tại so với trước khi xây dựng thủy điện Trung Thu	48
Bảng 3.13. Đánh giá về tình hình tiếp cận cơ sở hạ tầng, phúc lợi xã hội của các hộ dân sau khi bị thu hồi đất	49
Bảng 3.14. Đánh giá về tác động của Dự án đến mối quan hệ trong gia đình của các hộ dân sau khi bị thu hồi đất	50

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Đất đai là nguồn tài nguyên vô cùng quý giá, đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong sự phát triển của mỗi Quốc gia. Ngày nay, trong quá trình xây dựng và phát triển đất nước nhu cầu sử dụng đất đai ngày càng nhiều cho các mục đích an ninh, quốc phòng, lợi ích quốc gia, lợi ích công cộng, phát triển kinh tế - xã hội. Tuy nhiên đất đai không phải lúc nào cũng có sẵn, quỹ đất tương đối ổn định, để có đất phục vụ cho các nhu cầu trên buộc Nhà nước phải tiến hành thu hồi đất của các tổ chức, hộ gia đình, cá nhân đang sử dụng đất. Bồi thường, hỗ trợ và tái định cư là một trong những khâu quan trọng khi thực hiện dự án, đồng thời là vấn đề nhạy cảm vì nó tác động đến nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội, đặc biệt đối với người bị thu hồi đất. Việc giải quyết tốt vấn đề bồi thường, hỗ trợ, tái định cư khi Nhà nước thu hồi đất sẽ mang lại ý nghĩa to lớn trên nhiều phương diện. Đây cũng là một vấn đề cực kỳ phức tạp, nhạy cảm và mang tính thời sự cấp bách hiện nay.

Mặc dù trong thời gian qua công tác thu hồi đất đã có những chuyển biến tích cực, đã đạt được những thành tựu nhất định, những quy định về bồi thường, hỗ trợ và tái định cư đối với các tổ chức, hộ gia đình, cá nhân bị thu hồi đất ngày càng hoàn thiện hơn nhưng nhìn chung vẫn còn bộc lộ nhiều hạn chế, thiếu sót, nhiều bất cập chưa có hướng giải quyết. Thực tế trong quá trình thực hiện thu hồi đất trên địa bàn tỉnh Điện Biên đã chứng tỏ điều này, có rất nhiều dự án chậm tiến độ không được triển khai như đúng kế hoạch, có những dự án phải tạm dừng thi công hoặc thi công rất chậm, có công trình vừa triển khai thi công vừa tổ chức vận động, vừa điều chỉnh chính sách bồi thường, hỗ trợ. Các dự án chậm tiến độ không chỉ ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống nhân dân, không đáp ứng kịp thời nhu cầu cơ sở hạ tầng, vật chất kỹ thuật cho xã hội mà còn làm thiệt hại lớn về kinh tế cho Chủ đầu tư, Nhà nước, gây lãng phí nguồn tài nguyên đất. Sở dĩ công tác thu hồi đất xảy ra những bất cập như vậy một mặt cũng do tâm lý, ý thức của người dân, do sự hạn chế về nguồn vốn cũng như năng lực quản lý, trình độ chuyên môn của cán bộ thực hiện; mặt khác do công tác quy hoạch, kế hoạch sử dụng đất, công tác thu hồi đất diễn ra chưa công khai, chưa đúng quy trình, chưa chi tiết đến người có đất bị thu hồi. Đặc biệt việc quy định khung giá đền bù chưa sát với giá thị trường; Quỹ nhà đất tái